

Universitätsbibliothek Paderborn

Exemplorum Libri Tres

Liber Secundus, Siue Exempla, In Septem Capitalium Vitiarum
Detestationem, Per Quadragesimam, Anno M. DC. XLVI. narrata

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1650

§. 1. Virtutes vitiorum deformitate spectata, illustriores apparere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48186](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48186)

CAPVT III.

LVXVRIA QVANTVM SIT MALVM,
ET QVANTORVM MALORVM CAVSSA,
PVELLÆ, ET VIDVÆ HISTORIA,
DOCVR.

PARS PRIMA.

I.
VIRTUTES VI-
TIORVM DE-
FORMITATE
SPECTATA,
ILLVSTRIORVM
APPARERE.

NOBILIORES, in Gallia, fæminæ quædam, cum in publicum etiam procedunt, nigram fronti, vel genis plagulam agglutinant, quam quidam Germanus nunc de fronte in maxillas, aliàs de maxillis in frontem magnæ heroidis migrasse conspicatus, interrogavit, quid illa, vel vulneris, vel vlceris tam vagi plagula teget? aut cur hodie vlcus velatum aliam, quàm heri, stationem haberet? Responsum est, splenijs quidem veterum litteris inscriptas frontes fuisse vestitas, alium autem esse morem harum, feminarum; quæ plagulam illam, non tanquam cataplasma vultui affigant; sed vt atro eius colore niuæ cutis commendent venustatem. Hinc à gynæceo *muscam pulchritudinis* appellari. Quod etiam multæ è nostratibus fæminis faciunt, dum rallam tæniam capiti imponunt, vel collo circumplicant, vt (sicut in scacchorum ludo *rex ater in albo, & albus in atro*) magis, de ipsa contrarietate, in oculos incurrant. Hoc agunt fæminæ etiam illæ, quæ ita nigre sunt, vt, etsi è camino prospicerent, tamen in Mauritania natæ viderentur. Utuntur, cum fructu & laude, simili artificio SS. litteræ, SS. PP. & morales Philosophi, quin & omnes scholæ Theologorum; dum enim volunt virtutes docere, vitia illis opposita proponunt consideranda. Quin & ipsorum hominum virtute præditorum dignitas clarior euadit, si iuxta ponatur indignitas flagitiosorum. Quo pacto & Spartani olim, vt sobrietatem suaderent, ebrij hominis absurditates in theatrum produxerunt. Tantò igitur augustissimæ Dei Matris, D. D. Theclæ, Cæcilie, Catharinæ, Barbaræ, Vrsulæ ac sociarum, aliarumque Dei sponsarum illibata virginitas; & iuuenum, puellarumque nunc purissimè viuentium castitas amabilior, honoréque & gloria ac *aureolâ* dignior esse censetur, quantò, in vno, alteròue exemplo, luxuria (quæ teste S. Thoma, est *appetitus inordi-*

inordinatus venerorum) maiorem infamiam, pœnamque commere-
ri ostendetur. Appositè enim hæc cum avaritia oppugnatur, quia
vel authore Ethnico, hæc *duæ res sunt, quæ maximè homines ad malefi-
cium impellunt, luxuries & avaritia*: sæpe etiam se trahunt opes &
voluptates, estque magna vitij & diuitijs affinitas. Quod & Poëta
indicat illis versibus:

*Admonui quoties, auro ne pollue formam,
Sæpe solent auro multa subesse mala.*

Quamquam verò opulenti maiorem habeant ad luxuriandum oc-
casionem, tamen nec pauperes sunt ab hoc vitio immunes, inter
quos ipsos etiam plures Adonides, quàm Hippolyti reperiuntur.
Vtrisque ergo exemplum narro.

Tempore Honorij III. Pontificis, Anno Christi 1222. scripsit
egregiè doctus, & insignitè pius ordinis Cisterciensis religiosus, in
monasterio Heisterbachensi, Cæsarius dictus illustrium miraculo-
rum & historiarum libros XII. in quorum lib. 2. cap. 25. testatur,
Wormatiæ, Iudæum habitasse, cui filia erat eximiè formosa. Sed
quia forma non solùm fragile, verùm etiam periculosum esse bo-
num solet, etiam hîc naufragij causa fuit. In vicina, immo conti-
gua domo, degebat iuuenis clericus, humanis, quàm diuinis rebus
magis addictus, Abronis vitam degens; cuius præcipua occupatio
erat, in lecto, & fenestra iacere, luxuria diffluere, delicatè ac molli-
ter vivere, Oscè non Latine loqui, arbitrari formas. Neque enim,
vt Iob olim, *pepigerat fœdus cum oculis suis*. Neque illud menti infi-
xerat: *Virginem ne conspicias, ne forte scandalizeris in decore illius*.
Inter primas igitur curas illi erat, spectare & spectari. Verè Plato,
amoris principium scripsit, *esse oculos*: & rectè Musæus oculos *quas-
dam velut cordis ansas* esse aiebat, *quibus caperetur*. Hinc & alius di-
xit Poëta: *Si nescis, oculi sunt in amore duces*. Multi bibendo, plures
videndo hauriunt venenum. Quod & huic iuueni contigit. Emis-
sij oculis virus traxit; vt dicere posset:

Vi vidi? ut perij! ut me malus abstulit error?

& illud: *Oculus meus deperadatus est animam meam, in cunctis filiabus
urbis mea*. Qua via plurimi incipiunt perire. In obuios & obuias
obturum figunt, neque vllam sinunt formam præterire, cuius non
sumantur cupiditate; toties attoniti, quoties rapti; quasi Medusam

G 2

aspexissent,

S. Thom. 2. 2.
q. 153. a. 1.

Author ad
Hercn. l. 2.

Tibul. lib. 1.
cl. 9.

II.

IUVENIS OCULI
LORVM LASCIVIA,
ET VICINIA VIRGINIA
SBDUCTVS.

Iob. 31. 1.

Eccli. 9. 5.

Plato dial. de
Amore. Musæus
in Leand. dro.

Virgil Ecl. 2.

Thren. 3. 51.